

opusdei.org

Svätý týždeň s pápežom Františkom (2024)

Homílie z liturgických slávení
pápeža Františka počas Svätého
týždňa: Kvetná nedeľa, Zelený
štvrtok, Veľký piatok,
Veľkonočná vigília a Veľkonočná
nedeľa.

31.03.2024

**Zelený štvrtok (krizmálna Omša) -
Zelený štvrtok (svätá Omša Večere
Pánovej) / Veľký piatok / Krížová
cesta - Biela sobota, Veľkonočná**

vigília - Velkonočná nedeľa / požehnanie Urbi et Orbi

Urbi et orbi

Drahí bratia a sestry, požehnanú
Veľkú noc!

Dnes po celom svete zaznieva
posolstvo ohlásené pred dvetisíc
rokmi z Jeruzalema: „Ježiš
Nazaretský, ktorý bol ukrižovaný,
vstal z mŕtvych“ (porov. *Mk 16,6*).

Cirkev znovu prežíva úžas žien, ktoré
išli k hrobu na svitaní prvého dňa
týždňa. Ježišov hrob bol uzavretý
veľkým kameňom; a tak aj dnes veľké
balvany, priveľmi ťažké zatvárajú
nádeje ľudstva: balvan vojny, balvan
humanitárnych kríz, balvan
porušovania ľudských práv, balvan
obchodovania s ľuďmi a mnohé
ďalšie. Aj my, tak ako ženy, učeníčky

Ježiša, sa pýtame navzájom: „Kto nám odvalí tieto kamene?“ (porov. Mk 16,3).

A hľa, objav toho veľkonočného rána: kameň, ten obrovský kameň, bol už odvalený. Údiv žien je aj naším údivom: Ježišov hrob je otvorený a prázdny! Odtiaľto sa všetko začína. Cez ten prázdny hrob vedie nová cesta, tá, ktorú nik z nás nemôže otvoriť, iba Boh: cesta života uprostred smrti, cesta pokoja uprostred vojny, cesta zmierenia uprostred nenávisťi, cesta bratstva uprostred nepriateľstva.

Bratia a sestry, Ježiš Kristus vstal z mŕtvych, a iba On dokáže odvaliť kamene, ktoré zatvárajú cestu k životu. Ba viac, On sám, ten, ktorý je Živý, je Cestou: cestou života, cestou pokoja, zmierenia a bratstva. On nám otvára ten ľudsky nemožný prechod, pretože iba On sníma hriech sveta a odpúšťa naše hriechy.

A bez Božieho odpustenia sa ten kameň nedá odstrániť. Bez odpustenia hriechov sa nedá vyjsť z uzavretia, z predsudkov, zo vzájomného podozrievania, z domýšľavosti, ktorá seba zakaždým ospravedlňuje a obviňuje iných. Len vzkriesený Kristus tým, že nám dáva odpustenie hriechov, otvára cestu k obnovenému svetu.

Iba on nám otvára dvere života, tie dvere, ktoré neustále zatvárame vojnami, ktoré sa šíria vo svete. Dnes obraciame svoj zrak predovšetkým k Svätému mestu Jeruzalem, svedkovi tajomstva umučenia, smrti a zmŕtvychvstania Ježiša, a k všetkým kresťanským komunitám Svätej zeme.

Moje myšlienky smerujú najmä k obetiam toľkých konfliktov, ktoré prebiehajú vo svete, počnúc tými v Izraeli a Palestíne, a na Ukrajine. Nech vzkriesený Kristus otvorí cestu

pokoja trýzneným národom týchto oblastí. Zatiaľ čo pozývam k dodržiavaniu zásad medzinárodného práva, vyjadrujem želanie na všeobecnú výmenu všetkých väzňov medzi Ruskom a Ukrajinou: všetkých za všetkých!

Okrem toho, ešte raz vyzývam, aby bol zabezpečený prístup humanitárnej pomoci do Gazy, a ešte raz pobádam k skorému prepusteniu rukojemníkov unesených 7. októbra minulého roka a k okamžitému prímeriu v Pásme [Gazy].

Nedovoľme, aby prítomné nepriateľstvo malo aj naďalej vážne dôsledky na civilné obyvateľstvo, ktoré je už vyčerpané, a predovšetkým na deti. Koľko utrpenia vidíme v očiach detí... Zabudli sa usmievať, tie deti v krajinách, kde je vojna. Svojimi očami sa nás pýtajú: Prečo? Prečo všetka tá smrť? Prečo všetko to

ničenie? Vojna je vždy nezmysel a vždy je to prehra! Nedovoľme, aby stále silnejšie vetry vojny, dýchali na Európu a oblasť Stredozemného mora. Nech sa nepodľahne logike zbraní a prezbrojovania. Mier sa nikdy nebuduje zbraňami, ale vystieraním rúk a otváraním srdc.

Bratia a sestry, nezabúdajme na Sýriu, ktorá už trinásť rokov trpí následkami dlhej a ničivej vojny. Je veľa mŕtvych, nezvestných ľudí, veľa chudoby a ničenia očakáva odpovede zo strany všetkých, aj medzinárodného spoločenstva.

Môj zrak sa dnes zvláštnym spôsobom obracia na Libanon, ktorý už nejaký čas zasahuje inštitucionálna bezvýchodisková situácia a hlboká hospodárska a sociálna kríza, ktorú teraz zhoršuje nepriateľstvo na hranici s Izraelom. Nech Vzkriesený dá útechu milovanému libanonskému ľudu a

nech podporuje celú krajinu v jej
povolaní byť krajinou stretnutia,
spolužitia a pluralizmu.

Zvlášť myslím na región západného
Balkánu, kde sa podnikajú významné
kroky smerom k integrácii do
európskeho projektu: nech etnické,
kultúrne a konfesiónálne rozdiely
nie sú príčinou rozdelenia, ale nech
sa stávajú zdrojom obohatenia pre
celú Európu a pre celý svet.

Rovnako povzbudzujem rozhovory
medzi Arménskom a
Azerbajdžanom, aby s podporou
medzinárodného spoločenstva mohli
pokračovať v dialógu, pomáhať
vysídleným, rešpektovať miesta kultu
rôznych náboženských vyznaní a
dosiahnuť čo najskôr mierovú
dohodu, ktorá by bola definitívna.

Nech zmŕtvychvstalý Kristus otvorí
cestu nádeje všetkým, ktorí v iných
častiach sveta trpia násilím,
konfliktmi, potravinovou neistotou

ako i následkami klimatických zmien. Pán nech poskytne útechu obetiam každej formy terorizmu. Modlime sa za tých, ktorí prišli o život, a vyprosujme pokánie a obrátenie páchatelov takýchto zločinov.

Nech Vzkriesený pomáha haitskému ľudu, aby sa skončilo čím skôr násilie, ktoré devastuje a zakrvavuje krajinu, a aby mohla napredovať na ceste k demokracii a bratstvu.

Nech poskytne útechu Rohingom, sužovaným ťažkou humanitárnou krízou, a nech otvorí cestu k zmiereniu v Mjanmarsku, roky trápenému vnútornými konfliktmi, aby sa mohla definitívne opustiť každá logika násilia.

Pán nech otvorí cesty mieru na africkom kontinente, najmä pre skúšané obyvateľstvo v Sudáne a v celom regióne Sahel, v Africkom rohu, v regióne Kivu v Konžskej

demokratickej republike a v provincii Capo Delgado v Mozambiku, a nech ukončí dlhotrvajúcu situáciu sucha, ktoré zasahuje rozsiahle oblasti a vyvoláva biedu a hladomor.

Nech Vzkriesený rozžiari svoje svetlo na migrantov a na všetkých, ktorí prechádzajú obdobím ekonomických ťažkostí, a nech im poskytne útechu a nádej vo chvíli núdze. Nech Kristus vedie všetkých ľudí dobrej vôle, aby sa zjednotili v solidarite, aby sa spoločne postavili mnohým výzvam, ktoré doliehajú na najchudobnejšie rodiny pri ich hľadaní lepšieho života a šťastia.

V tento deň, keď slávime život, ktorý nám bol darovaný v zmŕtvychvstaní Syna, pamätajme na nekonečnú Božiu lásku ku každému z nás: lásku, ktorá prekonáva každú hranicu a každú slabosť. A predsa, ako veľmi často sa pohŕda vzácnym darom

života. Koľko detí nemôže ani uzrieť svetlo? Koľkí zomierajú od hladu alebo sú ochudobnení o základnú starostlivosť alebo sú obeťami zneužívania a násilia? Koľko životov sa stalo predmetom obchodovania pre rastúci obchod s ľuďmi?

Bratia a sestry, v deň, keď nás Kristus oslobodil z otroctva smrti, povzbudzujem tých, ktorí majú politickú zodpovednosť, aby nešetrili úsilím v boji proti pohrome obchodovania s ľuďmi, neúnavne pracovali na rozbíjaní sietí vykorisťovania a priniesli slobodu tým, ktorí sú ich obeťami. Nech Pán dá útechu ich rodinám, predovšetkým tým, ktoré s napätím očakávajú správy o svojich blízkych, a nech im zaistí potechu a nádej.

Nech svetlo zmŕtvychvstania osvieti naše mysle a premení naše srdcia, a nech nám dá uvedomiť si hodnotu

každého ľudského života, ktorý treba prijať, chrániť a milovať.

Požehnanú Veľkú noc všetkým!

(Preklad Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu – Vatican
News, Marek Vaňuš SVD, Martin
Jarábek)

Veľkonočná vigília

Ženy idú k hrobu pri brieždení, ale uchovávajú si v sebe nočnú tmu. Hoci sú na ceste, stále stoja na mieste: ich srdce zostalo pri úpäti kríža. Zahmlené slzami Veľkého piatku sú paralyzované smútkom, sú uväznené v pociť, že už je po všetkom, že nad Ježišovým príbehom bol položený kameň. Práve tento kameň je stredobodom ich myšlienok. Pýtajú sa totiž sami seba: „Kto nám odvalí kameň od vchodu

do hrobu?“ (Mk 16, 3). Keď však prichádzajú na miesto, prekvapujúca sila Veľkej noci ich šokuje: „Ale keď sa pozreli,“ hovorí text, „videli, že kameň je odvalený, bol totiž veľmi veľký“ (Mk 16, 4).

Zastavme sa, drahí bratia a sestry, pri týchto dvoch momentoch, ktoré nás vedú k neslýchanej veľkonočnej radosti: v prvej chvíli sa ženy s obavami pýtajú, *kto odvalí kameň*; potom v druhej chvíli, *keď pozdvihnú zrak*, vidia, že *už je odvalený*.

V prvom okamihu majú otázku, ktorá dolieha na ich srdce zlomené bolesťou: *kto nám odvalí kameň od hrobu*? Ten kameň predstavoval koniec Ježišovho príbehu, pochovaný v noci smrti. On, život, ktorý prišiel na svet, bol zabitý. Jemu, ktorý prejavoval milosrdnú lásku Otca, sa nedostalo súcitu. On, ktorý zbavoval hriešnikov bremena odsúdenia, bol odsúdený na kríž. Knieža pokoja,

ktorý vyslobodil cudzoložnicu z násilnej zúrivosti kameňov, leží pochovaný za veľkým kameňom. Ten kameň, neprekonateľná prekážka, bol symbolom toho, čo ženy nosili vo svojom srdci, koniec ich nádeje: proti nemu sa všetko rozbilo, s temným tajomstvom tragickej bolesti, ktorá zabránila splneniu ich snov.

Bratia a sestry, toto sa môže stať aj nám. Niekedy máme pocit, že pri vchode do nášho srdca bol ťažko položený náhrobný kameň, ktorý dusí život, hasí dôveru, uväzňuje nás v hrobe obáv a horkosti, zatarasuje cestu k radosti a nádeji. Sú to „balvany smrti“ a stretávame sa s nimi na ceste, vo všetkých tých skúsenostiach a situáciách, ktoré nás oberajú o nadšenie a silu ísť ďalej: v utrpeniach, ktoré sa nás dotýkajú: v úmrtiach blízkych, ktoré v nás zanechávajú neprekonateľné prázdnoty, stretáme ich v zlyhaniach a obavách, ktoré nám bránia

uskutočniť všetko to dobré, čo máme na srdci, stretáme ich vo každom uzatvorení, ktorý brzdí naše záchvevy veľkodušnosti a nedovoľuje nám otvoriť sa láske. Stretáme ich v gumených múroch egoizmu, sú to skutočné gumené múry sebeckva a ľahostajnosti, ktoré odmietajú záväzok budovať spravodlivejšie a ľudskejšie mestá a spoločnosti. Stretáme ich vo všetkých túžbach po mieri, ktoré sú rozbité krutosťou nenávisti a krutosťou vojny. Keď zažívame tieto sklamania, máme pocit, že veľa snov je odsúdených na roztrieštenie a aj my sa s úzkosťou pýtame: kto nám odvalí kameň z hrobu?

A práve tieto isté ženy, ktoré mali v srdci tmu, však svedčia o niečom mimoriadnom: *keď sa pozreli, videli, že kameň už bol odvalený, hoci bol veľmi veľký*. To je Kristova Veľká noc, to je Božia moc: víťazstvo života nad smrťou, triumf svetla nad temnotou,

znovuzrodenie nádeje v troskách zlyhania. Je to Pán, Boh nemožného, ktorý navždy odvalil kameň a začal otvárať naše srdcia, aby nádej nemala konca. K nemu teda musíme pozdvihnúť svoj pohľad aj my.

A napokon – druhý okamih:

Pozdvihnime svoj pohľad k Ježišovi:

On, ktorý na seba vzal našu ľudskú prirodzenosť, zostúpil do priepastí smrti a prenikol ich silou svojho božského života, čím otvoril nekonečnú štrbinu svetla pre každého z nás. Vzkriesený Otcom vo svojom vlastnom i našom tele s mocou Ducha Svätého otvoril novú stránku pre ľudské pokolenie. Od tohto okamihu, ak sa necháme vziať Ježišom za ruku, žiadna skúsenosť neúspechu a bolesti, nech nás akokoľvek bolí a zraňuje, nemôže mať posledné slovo o zmysle a osude nášho života. Od tejto chvíle, ak sa necháme zachytiť Zmŕtvychvstalým, žiadna porážka, žiadne utrpenie ani

smrť nemôžu zastaviť našu cestu k plnosti života. Od tohto okamihu „my kresťania hovoríme, že tento príbeh... má zmysel, zmysel, ktorý zahŕňa všetko, zmysel, ktorý už nie je kontaminovaný absurdnosťou a temnotou... zmysel, ktorý nazývame Boh... K nemu prúdia všetky vody našej premeny, neponárajú sa do priepastí ničoty a absurdity... pretože jeho hrob je prázdny a on, ktorý bol mŕtvy, sa ukázal ako živý“ (K. RAHNER, *Čo je vzkriesenie? Meditácie na Veľký piatok a Veľkú noc*, Brescia 2005, 33-35).

Bratia a sestry, Ježiš je náš Veľkonočný prechod, On je ten, vďaka ktorému prechádzame z temnoty na svetlo, ktorý sa s nami navždy spojil a zachraňuje nás z priepastí hriechu a smrti, vtahuje nás do žiarivého príválu odpustenia a večného života. Bratia a sestry, pozdvihnime k nemu svoj zrak, prijmime Ježiša, Boha života, do

svojho života, obnovme dnes svoje „áno“ Jemu a žiadny balvan nebude môcť zadusiť naše srdce, žiadny hrob nebude môcť uzamknúť radosť zo života, žiadny neúspech nás nebude môcť uvrhnúť do zúfalstva. Bratia a sestry, pozdvihnime k nemu svoj pohľad a prosme ho, aby moc jeho vzkriesenia mohla odvaliť balvany, ktoré sužujú naše duše. Pozdvihnime oči k nemu, Zmŕtvychvstalému, a kráčajme v istote, že na temnom dne našich očakávaní a našej smrti je už prítomný večný život, ktorý prišiel priniesť.

Sestra, brat, nech tvoje srdce v túto svätú noc prepukne radosťou! Spoločne ospevujme Ježišovo zmŕtvychvstanie: „Ospevujte ho, spievajte mu všetci, rieky a roviny, púšte a hory... ospevujte Pána života, ktorý vstáva z hrobu, jasnejší ako tisíc slnk. Národy zlomené zlom a zničené nespravodlivosťou, národy bez miesta, umučené národy, zažeňte

v túto noc spevákov zúfalstva. Muž bolesti už nie je vo väzení, otvoril trhlinu v múre, ponáhľal sa k vám. Nech sa v temnote zrodí nečakaný výkrik: On žije, vstal z mŕtvych! A vy, bratia a sestry, malí i veľkí... vy, čo ťažko žijete, vy, ktorí sa cítite nehodní spievať... nový plameň nech prenikne vaše srdce, nová sviežosť nech prenikne váš hlas. Je to Pánova Veľká noc, bratia a sestry, je to sviatok živých“ (J-Y. QUELLEC, *Dieu face nord*, Ottignies 1998, 85-86).

(Preklad Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu – Vatican
News, Andrej Klapka, Martin
Jarábek)

Zelený štvrtok (svätá Omša Večere Pánovej)

V tejto chvíli večere upútajú našu pozornosť dve udalosti. Ježiš umýva

nohy: Ježiš sa pokoruje, Ježiš nám týmto gestom dáva pochopiť to, čo povedal: „Neprišiel som, aby mi slúžili, ale aby som slúžil“. Učí nás ceste služby. Druhou udalosťou - smutnou - je zrada Judáša, ktorý nie je schopný lásky a pritom ho k tejto nepeknej veci vedie túžba po peniazoch, čiže egoizmus. Ježiš však všetko odpúšťa. Ježiš vždy odpúšťa. On len žiada o to, aby sme my prosili o odpustenie. Raz som počul jednu starenku, múdru starenku, babičku z ľudu... Povedala: „Ježiš sa nikdy neunaví odpúšťať: to my sa unavíme prosiť o odpustenie“. Prosme dnes Pána o milosť, aby sme sa neunavovali. My všetci neustále zažívame malé či veľké zlyhania – každý z nás má svoj vlastný príbeh. Ale Pán na nás vždy čaká s otvorenou náručou a nikdy sa neunaví odpúšťať.

Teraz budeme robiť to isté, čo robil Ježiš: umývať nohy. Je to gesto, ktoré

upozorňuje na povolanie k službe.
Prosme Pána, aby sme všetci rástli v
povolání služby.

Ďakujem.

(Preklad: Martin Jarábek)

.....

Zelený štvrtok (krizmálna Omša)

„Oči všetkých v synagóge sa upreli na
neho“ (*Lk 4, 20*). Tento úryvok z
evanjelia je stále pôsobivý a vedie
človeka k vizualizácii scény:
predstaviť si ten okamih ticha, v
ktorom sa všetky oči upierali na
Ježiša v zmesi úžasu i nedôvery.
Vieme však, ako sa to skončilo: po
tom, čo Ježiš odhalil falošné
očakávania svojich krajanov,
„zachvátil ich hnev“ (*Lk 4, 28*), vyšli
von a vyhнали ho za mesto. Ich oči sa
upierali na Ježiša, ale ich srdcia
neboli pripravené zmeniť sa podľa

jeho slova. Takto stratili životnú šancu.

V dnešný večer, na Zelený štvrtok, sa však uskutoční iné *stretnutie pohľadov*. Hlavným hrdinom je prvý pastier našej Cirkvi, Peter. Ani on na začiatku nedôveroval „demaskujúcemu“ slovu, ktoré mu Pán adresoval: „Trikrát ma zaprieš“ (Mk 14, 30). Takto „stratil z dohľadu“ Ježiša a zaprel ho pri speve kohúta. Keď sa však potom „Pán obrátil a pozrel“ na neho, tak si „spomenul na slovo, ktoré mu Pán povedal [...] Vyšiel von a horko zaplakal“ (Lk 22, 61 - 62). Jeho oči boli zaplavené slzami, ktoré tým, že vychádzali zo zraneného srdca, oslobodili ho od falošných presvedčení a ospravedlnení. Tento trpký plač mu zmenil život.

Ježišove slová a gestá po celé roky nevyviedli Petra z jeho očakávaní, podobných očakávaniam obyvateľov

Nazareta: aj on čakal politického a mocného Mesiáša, silného a rozhodného a zoči-voči pohoršeniu zo slabého Ježiša, zatknutého bez odporu, vyhlásil: „Nepoznám ho!“ (*Lk 22, 57*). A je pravda, že ho nepoznal: začal ho spoznávať, keď v temnote zapretia dal priestor slzám zahanbenia a slzám pokánia. A skutočne ho spozná, keď sa „zarmútený, že sa už po tretí raz (Ježiš) pýta: „Miluješ ma?““, nechá naplno preniknúť Ježišovým pohľadom. Vtedy sa od toho „nepoznám ho“ posunie ďalej a povie: „Pane, ty vieš všetko“ (*Jn 21, 17*).

Drahí bratia kňazi, uzdravenie Petrovho srdca, uzdravenie apoštola, či uzdravenie pastiera sa uskutočňuje vtedy, keď my zranení a kajúcní dovolíme, aby nám Ježiš odpustil. Bolesť prechádza cez slzy i horký nárek a umožňuje nám znovu objaviť lásku. Preto sa chcem s vami

podeliť o niekoľko myšlienok o pomerne zanedbávanom, ale podstatnom aspekte duchovného života. Dnes vám ponúkam slovo, ktoré je možno zastarané, ale verím, že je dobré ho znovuoobjaviť: „*compunzione*“ – *zasiachnutie srdca ľútosťou*.

Toto slovo evokuje *vbodnutie*: „*compunzione*“ je „preniknutie do srdca“, vpichnutie, ktoré ho zraňuje a spôsobuje slzy pokánia. Pomôže nám príbeh, ktorý sa tiež týka svätého Petra. On, zasiachnutý pohľadom a slovami zmŕtvychvstalého Ježiša, v deň Turíc, očistený a zapálený Duchom, vyhlásil pred obyvateľmi Jeruzalema: „Boh urobil Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali, Pánom aj Mesiášom“ (porov. Sk 2, 36). Poslucháči naraz pocítili zlo, ktoré spáchali, a spásu, ktorú im daroval Pán a „keď to počuli,“ hovorí text, „bolesť im prenikla srdce“ (Sk 2, 37).

Hľa, to je skrúšenosť: nie je to pocit viny, ktorý nás hodí na zem, nie je to škrupulóznosť, ktorá ochromuje, ale je to blahodarné preniknutie, ktoré páli vo vnútri a uzdravuje, pretože srdce, keď vidí svoje zlo a uznáva, že je hriešne, tak sa otvára, prijíma pôsobenie Ducha Svätého ako živej vody, ktorá ho pohýna a spôsobuje, že mu po tvári tečú slzy. Kto odhodí masku a dovolí Bohu nazrieť do svojho srdca, dostáva dar týchto slz, najsvätejších vôd po tých krstných. Drahí bratia kňazi, dnes vám toto želám.

Treba však dobre pochopiť, čo znamená *plakať nad sebou samými*. Neznamená to *oplakávať sa*, ako sme často pokúšaní urobiť. Stáva sa to napríklad vtedy, keď sme sklamaní alebo sa obávame našich nevydarených očakávaní, nepochopenia zo strany iných, možno spolubratov a či nadriadených. Alebo keď pre

zvláštnu a nezdravú rozkoš duše radi omieľame krivdy, ktorých sa nám dostalo, aby sme sa ľutovali, myslíme si, že sme nedostali to, čo sme si zaslúžili a predstavujeme si, že budúcnosť nám bude prinášať len neustále negatívne prekvapenia. Toto – ako nás učí svätý Pavol - je smútok podľa sveta, na rozdiel od smútku podľa Boha.

Na druhej strane *plakať nad sebou samými* znamená vážne ľutovať, že sme zarmútili Boha hriechom; znamená to uznať, že sme vždy dlžníkmi a nikdy nie veriteľmi; znamená to priznať, že sme stratili cestu k svätosti, keď sme nezachovali vieru v lásku toho, ktorý za mňa dal svoj život. Znamená to pozrieť sa do svojho vnútra a zarmútiť sa nad svojou nevďačnosťou a nestálosťou; znamená to so smútkom uvažovať nad svojou dvojtvárnosťou a falošnosťou; znamená to zostúpiť do hlbín svojho pokrytectva, kňazskej

pretvárky. Drahí bratia, do tejto pretvárky, často spadneme, často... Dávajte si pozor na kňazské pokrytectvo. A potom je dôležité opäť zdvihnúť zrak k Ukrižovanému a nechať sa pohnúť jeho láskou, ktorá vždy odpúšťa a povznáša, ktorá nikdy nesklame očakávania tých, ktorí mu dôverujú. Takto slzy naďalej stekajú a očisťujú srdce.

Skrúšenosť si totiž vyžaduje námahu, ale prinavracia pokoj; nespôsobuje úzkosť, ale zbavuje dušu bremena, pretože pôsobí v rane hriechu a disponuje nás, aby sme práve tam prijali pohladenie nebeského lekára, ktorý premieňa srdce, keď je „skrúšené a ponížené“ (Ž 51, 19), obmäkčené slzami. Skrúšenosť je teda protilátkou na *sklerokardiu*, na zatvrdnutosť srdca, ktorú Ježiš tak veľmi odsudzoval (porov. Mk 3, 5; 10, 5). Srdce totiž bez pokánia a plaču stvrdne: najprv si zvykne, potom je neznášanlivé voči problémom a

ľahostajné voči ľuďom, potom chladné a takmer necitlivé, akoby zabalené do nerozbitnej kôry a nakoniec je srdce z kameňa. Ale tak ako kvapka hľbi kameň, tak aj slzy pomaly hľbia zatvrdnuté srdcia. Tak sme svedkami zázraku dobrého zármutku, ktorý vedie k sladkosti.

Chápeme teda, prečo duchovní učitelia trvajú na skrúšenosti. Svätý Benedikt nás každý deň vyzýva, aby sme „so slzami a vzdychaním vyznávali Bohu svoje minulé chyby“. a tvrdí, že modlitbou „nebudeme vypočutí pre naše slová, ale pre čistotu nášho srdca a skrúšenosť, ktorá utiera naše slzy“. A ak pre svätého Jána Zlatoústeho jediná slza uhasí ohnisko vín, kniha

Nasledovanie Krista odporúča:

„Oddaj sa skrúšenosti srdca“, pretože „pre ľahkomyselnosť srdca a nedbanlivosť o svoje chyby si často neuvedomujeme ťažkosti svojej duše“. Skrúšenosť je liekom, pretože

nás privádza späť k pravde o nás samých, takže hĺbka našej *hriešnosti* odhaľuje nekonečne väčšiu skutočnosť, že nám *bolo odpustené*. Preto neprekvapuje výrok Izáka z Ninive: „Kto zabúda na mieru svojich hriechov, zabúda na mieru Božej milosti voči sebe“.

Je pravda, drahí bratia a sestry, že celé naše vnútorné znovuzrodenie vždy pramení zo stretnutia našej úbohosti s jeho milosrdenstvom - naša bieda a jeho milosrdenstvo sa stretávajú - každé vnútorné znovuzrodenie prechádza našou chudobou ducha, ktorá umožňuje Duchu Svätému, aby nás obohatil. V tomto svetle sa dajú pochopiť silné tvrdenia mnohých duchovných učiteľov. Spomeňme si na tie paradoxné od svätého Izáka: „Ten, kto pozná svoje vlastné hriechy [...], je väčší ako ten, kto modlitbou kriesi mŕtvych. Ten, kto hodinu plače nad sebou samým, je väčší ako ten, kto

kontempláciou slúži celému svetu [...]. Ten, komu je dané poznať seba samého, je väčší ako ten, komu je dané vidieť anjelov“.

Bratia, vráťme sa k nám, kňazom a pýtajme sa, koľko skrúšenosti a slz je prítomných v našom spytovaní svedomia a v našej modlitbe.

Pýtajme sa sami seba, či s pribúdajúcimi rokmi pribúdajú slzy. V tomto ohľade je dobré, ak sa deje opak než v biologickom živote, kde keď človek vyrastie, plače menej než v detstve. Na druhej strane v duchovnom živote, kde je dôležité byť ako deti (porov. *Mt 18, 3*), tí, ktorí neplačú, cúvajú, vnútorne starnú, zatiaľ čo tí, ktorí dosahujú jednoduchšiu a intímnejšiu modlitbu, pozostávajúcu z adorácie a dojatia pred Bohom, dozrievajú. Čoraz menej sa človek viaže na seba a čoraz viac na Krista a stáva sa chudobným v duchu. Takto sa cíti bližšie k chudobným, Bohu

milovaným, ktorých si predtým - ako píše svätý František vo svojom testamente - držal ďaleko, lebo bol v hriechu, ale ktorých spoločnosť sa potom z trpkej stáva sladkou. A tak sa ten, kto je skrúšený srdcom, cíti čoraz viac ako brat všetkých hriešnikov vo svete, cíti sa viac bratom, bez akéhokoľvek náznaku nadradenosti alebo prísneho odsudzovania, ale vždy s túžbou milovať a odčiniť hriechy.

Drahí bratia, toto je ďalšia vlastnosť zasiahnutého srdca: *solidarita*.

Učennivé srdce, označené duchom blahoslavenstiev, prirodzene inklinuje k súcitu s druhými: namiesto toho, aby sa hnevalo a pohoršovalo nad zlom, ktoré páchajú jeho bratia, plače nad ich hriechmi. Nepohoršuje sa. Dochádza k akémusi zvratu, keď sa prirodzená tendencia byť milosrdný voči sebe a prísny voči druhým obracia a človek sa z Božej milosti stáva tvrdým voči sebe a

milosrdným voči druhým. A Pán hľadá, najmä medzi tými, ktorí sa mu zasvätili, takých, ktorí plačú nad hriechmi Cirkvi a sveta a stávajú sa nástrojmi príhovoru za všetkých. Mnoho hrdinských svedkov v Cirkvi nám ukazuje túto cestu! Spomeňme si na púštnych mníchov na Východe i na Západe; na nepretržitý príhovor, zložený zo stonania a slz, svätého Gregora z Nareku; na františkánsku obeť za nemilovanú Lásku; na kňazov, ako bol arský farár, ktorí žili pokáním za spásu iných. Drahí bratia, toto nie je iba poézia, toto je kňazstvo!

Drahí bratia, od nás, svojich pastierov, Pán nežiada pohrďavé súdy nad tými, ktorí neveria, ale lásku a slzy za tých, ktorí sú ďaleko. Ťažké situácie, ktoré vidíme a prežívame, nedostatok viery, utrpenie, ktorého sa dotýkame, v kontakte so skrúšeným srdcom nevzbudzujú neochvejnosť v

polemikách, ale vytrvalosť v milosrdenstve. Ako veľmi sa potrebujeme oslobodiť od prísnosti a obviňovania, od sebecka a ctižiadosti, od strnulosti a nespokojnosti, aby sme sa mohli zveriť a spoľahnúť na Boha a nájsť v ňom pokoj, ktorý zachraňuje pred každou búrkou! Adorujme, prihovárajte sa a plačte za druhých: umožníme Pánovi konať zázraky. A nebojme sa: On nás prekvapí!

Naša služba bude prínosom. V súčasnej sekulárnej spoločnosti riskujeme, že budeme veľmi aktívni a pritom sa budeme cítiť bezmocní, čo má za následok, že stratíme entuziazmus a budeme v pokušení „vtiahnuť veslá do člna“, uzavrieť sa do seba v sťažnostiach a nechať veľkosť problémov prevládnuť nad veľkosťou Boha. Ak sa to deje, stávame sa zatrpknutými a uštipačnými. Neustále ohovárame,

vždy nachádzame príležitosti na sťažovanie sa. Ak by sa však zatrpknutosť a sklúčenosť obrátili namiesto k svetu k nášmu vlastnému srdcu, Pán by nás nezabudol navštíviť a pozdvihnúť. Ako nás k tomu nabáda kniha *Nasledovanie Krista*: „Nenos v sebe záležitosti iných, ani sa nestaraj o to, čo robia tí, čo sa zviditeľňujú; radšej vždy a v prvom rade bdej nad sebou a napomenutie adresuj najmä sebe a nie iným ľuďom, dokonca ani tým, ktorí sú ti drahí. Nezarmucuj sa, ak sa ti nedostane priazne od ľudí; to, čo ťa musí ťažiť, robiť smutným, je skôr vedomie, že nie si úplne a s istotou na správnej ceste“.

Na záver by som chcel zdôrazniť jeden podstatný aspekt: zasiahnutie srdca nie je ani tak výsledkom nášho cvičenia, ale je to *milosť*, o ktorú treba *prosiť v modlitbe*. Pokánie je dar od Boha, je ovocím pôsobenia *Ducha Svätého*. Aby sme uľahčili jeho

rast, podelím sa o dve malé rady. Prvou je nepozerať sa na život a povolanie v perspektíve efektívnosti a bezprostrednej potreby, spojenej len s dneškom a jeho naliehavosťou a očakávaniami, ale v perspektíve celku, vrátane minulosti a budúcnosti. Z minulosti si pripomínať Božiu vernosť, Boh je verný. Pamätať na jeho odpustenie, ukotviť sa v jeho láske a do budúcnosti myslieť na večný cieľ, ku ktorému sme povolaní, na konečný cieľ nášho života.

Drahí bratia, rozšírenie obzorov nám pomáha rozšíriť si srdce, povzbudzuje nás k návratu k sebe samým s Pánom a k prežívaniu súcitu. Druhá rada, ktorá prichádza ako dôsledok: znovu objavme potrebu venovať sa modlitbe, ktorá nech nie je povinná a účelová, ale nezištná, pokojná a predĺžená. Brat, aká je tvoja modlitba? Vráťme sa k adorácii – zabudol si adorovať? - a

vráťme sa k modlitbe srdca.

Opakujme: *Ježišu, Syn Boží, zmiluj sa nado mnou, hriešnym*. Pociťujme Božiu veľkosť v našej hriešnej nízkości, aby sme sa mohli pozrieť do svojho vnútra a dovoliť, aby nás jeho pohľad prenikol. Potom znovu objavíme múdrosť svätej Matky Cirkvi, ktorá nás neustále uvádza do modlitby zvolaním úbožiaka, ktorý volá: *Bože, príd' mi na pomoc*.

Milovaní, vráťme sa napokon k svätému Petrovi a k jeho slzám. Oltár umiestnený nad jeho hrobom nás pobáda pomyslieť na to, ako často my, ktorí tam dennodenne hovoríme: „*Vezmite a jedzte z neho všetci: lebo toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás*“, sklameme a zarmucujeme Jeho, ktorý nás miluje až tak, že naše ruky urobil nástrojmi svojej prítomnosti. Preto je dobré, aby sme si osvojili slová, ktorými sa v duchu pripravujeme (na slávenie obety): „*Prijmi nás, Bože, v duchu pokorných*

a v srdci skrúšených“ a znova: „Pane, zmy zo mňa moju vinu a očisť ma od hriechu“. Vo všetkom nás, bratia, potešuje istota, ktorú nám dnes odovzdáva Božie slovo: Pán, pomazaný Duchom (porov. Lk 4, 18), prišiel „obviazať zlomených srdcom“ (Iz61, 1). Ak je teda srdce zlomené, Ježiš ho môže obviazať a uzdraviť.

Ďakujem vám, drahí kňazi, ďakujem vám za vaše otvorené a vnímavé srdce. Ďakujem vám za vašu námahu a vďaka za váš plač. Vďaka vám za to, že prinášate zázrak Božieho milosrdenstva – vždy odpúšťajte, buďte milosrdní a prinášajte toto milosrdenstvo bratom a sestrám našej doby. Drahí kňazi, nech vám Pán dá útechu, nech vás utvrdí a odmení. Vďaka.

(Preklad Slovenská redakcia
Vatikánskeho rozhlasu - Vatican

News, Andrej Klapka, Martin
Jarábek)

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/velky-tyzden-s-papezom-
frantiskom-2024/](https://opusdei.org/sk-sk/article/velky-tyzden-s-papezom-frantiskom-2024/) (09.03.2026)